

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Urtos/2/2025
Identifikačné číslo spisu:	1025200031
Dátum vydania rozhodnutia:	10.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1025200031.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Beáty Javorkovej a JUDr. Mariána Mačuru, v trestnej veci odsúdeného S. Š., na neverejnom zasadnutí konanom 10. júna 2025 v Bratislave, o sťažnosti odsúdeného S. Š. podanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 13. marca 2025, sp. zn. 4Ntc/4/2025, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného S. Š. zamietla.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „krajský súd“) rozhodol uznesením z 13. marca 2025, sp. zn. 4Ntc/4/2025 tak, že „Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov s použitím § 415 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa návrh odsúdeného S. Š., nar. XX. O. XXXX v Ž. J. E., trvale bytom G. - K., toho času vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Krajského súdu Korneuburg z 5. júna 2023, sp. zn. 327 Hv 47/23g uznaného a vykonávaného rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 23. apríla 2024 sp. zn. 3Ntc/5/2024 vo výmere 549 (päťstoštyridsaťdeväť) dní a uloženého mu rozhodnutím Krajského súdu pre trestné veci Viedeň z 29. marca 2023 sp. zn. 095 Hv 23/23g v spojení s rozhodnutím Vyššieho krajského súdu Viedeň z 26. júla 2023, sp. zn. 17 Bs 163/23d, uznaného a vykonávaného rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 9. mája 2024 sp. zn. 4Ntc/5/2024 vo výmere 2 (dva) roky 2 (dva) mesiace zamietla.“

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate nasledovne: „Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienene prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody. Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri

rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z dikcie prvého z citovaných ustanovení vyplývajú dve materiálne podmienky, ktoré pre účely rozhodnutia o podmiennečnom prepustení odsúdenej osoby musia byť splnené kumulatívne. Prvou z nich je plnenie povinností a správanie odsúdeného vo výkone trestu preukazujúce polepšenie a druhou je zase to, že od odsúdeného možno (dôvodne) očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Z takto zákonom stanovených materiálnych podmienok potom vyplýva, že dosiahnutý stupeň nápravy sa má posudzovať nielen podľa správania sa odsúdeného a jeho pomeru k práci počas výkonu trestu odňatia slobody, ale tiež s ohľadom na to, či sa zbavil všetkých záporných vlastností a sklonov, ktoré viedli k trestnému činu, pre ktorý bol odsúdený a či sa podmienkam a požiadavkám výkonu trestu neprispôbil len formálne. Závažnosť spáchaného trestného činu, rovnako ako skutočnosť, do akého ústavu je odsúdený zaradený, je potrebné hodnotiť v súvislosti s otázkou, či vzorné správanie sa odsúdeného vo výkone trestu a jeho vzťah k práci, je výrazom jeho skutočného polepšenia a či je možné od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život (R 37/1973).

Z materiálneho hľadiska teda nie je pre rozhodnutie o podmiennečnom prepustení rozhodujúce len správanie sa odsúdeného a jeho pomer k práci vo výkone trestu a zaradenie do ústavu toho ktorého stupňa strázenia, ale musí byť splnená aj ďalšia podmienka explicitne upravená v návete § 66 ods. 1 Trestného poriadku, ktorou je dôvodné očakávanie vedenia riadneho života v budúcnosti zo strany odsúdeného. Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 Trestného zákona je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. apríla 2016, sp. zn. 5 Urtost 2/2016, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2017 pod č. 5).

Vo vzťahu k prvej materiálnej podmienke krajský súd nemal dôvod pochybovať o v podstate pozitívnom (hoci nie jednoznačne) hodnotení odsúdeného S. Š. počas celej doby doposiaľ vykonávaného trestu odňatia slobody, o čom svedčí správa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou.

Avšak pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, t. j. či sa od odsúdeného S. Š. môže očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, túto krajský súd v jeho prípade nepovažoval za naplnenú. Odsúdený má totiž v odpise registra trestov až 19 záznamov o predchádzajúcich odsúdeniach (hoci záznamy pod č. 12 a 13 v odpise registra trestov sa z dôvodu uznania týkajú rovnakého odsúdenia, a to isté aj záznamy pod č. 17 a 18), a to už od roku 2011, teda kriminality sa dopúšťal už ako mladistvý. Ide teda o značný počet odsúdení a to aj v porovnaní s dotknutým časovým obdobím, pre v podstate druhovo identickú trestnú činnosť, pre ktorú bol odsúdený aj v posudzovaných trestných veciach (trestné činy krádeže), v ktorých navrhuje svoje podmiennečné prepustenie. V tejto súvislosti pritom nemožno prehliadať ten fakt, že u odsúdeného došlo v takmer všetkých prípadoch k opakovanému uloženiu nepodmiennečných trestov odňatia slobody (resp. došlo k upusteniu od uloženia súhrnného trestu práve vo vzťahu k nepodmiennečným trestnom odňatia slobody) a v tých dvoch prípadoch, keď mu bol uložený podmiennečný trest odňatia slobody, došlo dodatočne k premene, resp. nariadeniu výkonu trestu odňatia slobody. Teda aj napriek opakovaným výkonom nepodmiennečných trestov odňatia slobody sa odsúdený opätovne dopúšťal trestnej činnosti, pre ktoré došlo k jeho následným odsúdeniam. Odsúdený sa pritom neobmedzil na páchanie trestnej činnosti iba na území Slovenskej republiky, ale tejto sa dopustil aj v Českej republike a Rakúskej republike. Krajský súd považuje za potrebné akcentovať aj okolnosť, že pokiaľ odsúdený vykonal 4-ročný nepodmiennečný trest odňatia slobody, uložený mu za spáchanie zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona (odsúdenie č. 15 v odpise registra trestov), dňa 30.04.2022, tak zo spisov tunajšieho súdu sp. zn. 3Ntc/5/2024 a sp. zn. 4Ntc/5/2024 vyplýva, že majetkovej trestnej činnosti sa v Rakúskej republike začal znovu dopúšťať od septembra 2022, teda len necelých 5 mesiacov od skoršieho prepustenia z výkonu viacročného trestu odňatia slobody. Na základe týchto zistení možno konštatovať, že na odsúdeného nemali doposiaľ žiaden vplyv a želaný účinok doposiaľ použité prostriedky a to dokonca ani predchádzajúce výkony

nepodmienečných trestov odňatia slobody. Napokon aj v rámci hodnotenia riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou sa konštatuje stredné riziko recidívy trestnej činnosti a menej priaznivá resocializačná prognóza a to práve z dôvodu trestnej minulosti odsúdeného (s odkazom na jeho odpis registra trestov). Okolnosť spočívajúca v predchádzajúcej trestnej minulosti odsúdeného a poznatok o jeho (špeciálnej) recidíve v spojení s povahou trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu odňatia slobody, ako aj menej priaznivá resocializačná prognóza u odsúdeného, vo svojom súhrne neodôvodňujú záver, že od menovaného odsúdeného možno ešte pred výkonom celého súdom uloženého trestu odňatia slobody rozumne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, čo je aj jedným z atribútov účelu trestu vyjadreného v § 34 ods. 1 Trestného zákona. Na uvedenom závere nič nemení ani deklarovanie zámeru odsúdeného ohľadom jeho budúceho venovania sa práci, záľubám a priateľke.“

Proti uzneseniu krajského súdu podal riadne a včas sťažnosť odsúdený S. Š., argumentujúc v zásade nasledovne: na neverejnom zasadnutí bol traumatizovaný, sudca mu skákal do reči, keď mu kládol otázky. Počas celého výkonu trestu nebol disciplinárne potrestaný, zúčastňuje sa oddielových aktivít. Snaží sa byť nápomocný pedagógom, je zodpovedný. Pre podmiennečné prepustenie spravil maximum. Nikto nevie určiť, ako sa bude správať po výkone trestu. K trestnej činnosti zaujal kritický postoj. Je odhodlaný preukázať, že zmenil štýl života.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle § 192 Trestného poriadku správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia, ako i konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť odsúdeného S. Š. nie je dôvodná.

Podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí. Ak bol návrh odsúdeného o podmiennečné prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka a ak ide o odsúdeného na dvadsaťpäť rokov alebo na doživotie, po uplynutí troch rokov od zamietnutia okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne.

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie citovaných ustanovení plynie, že pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne splnil tri podmienky, jednu formálnu:

- vykonal trest v zákonom stanovenej dobe
- a dve materiálne:
- plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a
 - možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Pokiaľ ide o formálnu podmienku, tak tú odsúdený splnil tak, ako správne uzavrel už krajský súd vo svojom uznesení; konkrétne ide o podmienku špecifikovanú v § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (výkon pomernej časti uloženého trestu).

K možnosti konštatovania splnenia materiálnych podmienok podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody najvyšší súd poznamenáva, že podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je opodstatnené len vtedy, ak sa preukáže, že odsúdený vo výkone trestu nielen formálne, ako

to vyžaduje zákon o výkone trestu odňatia slobody a vyhláška, ktorou sa vykonáva poriadok výkonu trestu, ale nadpriemerne plnil všetky svoje povinnosti tak, aby za ich plnenie získaval odmeny a dokumentoval tak svoju úprimnú snahu o polepšenie, pričom zároveň jeho správanie k spoluodsúdeným, ale i k personálu musí byť bezproblémové. Ak odsúdený síce plní svoje povinnosti, ale toto plnenie nie je ocenené odmenami, ide o bežný a zákonom predpísaný štandard správania sa odsúdeného, ktorý sa nevymyká z priemeru a nenaznačuje snahu odsúdeného o polepšenie. V prípade odsúdeného „recidivistu“ je žiadúce, aby pomer disciplinárnych odmien k disciplinárnym trestom bol výraznejší v prospech odmien. V predmetnej veci takáto situácia nenastala, a preto podľa najvyššieho súdu nebola splnená už druhá podmienka na podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Pre pozitívne rozhodnutie o návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody musí byť splnená aj tretia podmienka, a to - musí byť daný predpoklad, že odsúdený po podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody povedie riadny život. Okolnosťou, ktorá má v tejto súvislosti veľký význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane vyhodnotenia rizika jeho prípadnej recidívy. V nadväznosti na uvedené musí súd zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré poskytnú komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože tieto okolnosti vedia ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať potom, ako opustí ústav na výkon trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd má za to, že resocializačná prognóza odsúdeného je vo vzťahu k riziku jeho sociálneho zlyhania čo do „kvalitatívneho obsahu“ natoľko nepriaznivá, že tak logicky, ako ani vecne nepripúšťa iný predpoklad než ten, že osoba odsúdeného je za konštatovaného stavu „učebnicovým príkladom“ pre hroziace riziko opätovného sociálneho zlyhania vo forme opakovaného páchania trestnej činnosti. Negatívnym faktorom svedčiacim v neprospech odsúdeného je obsah jeho odpisu z registra trestov, z ktorého je evidentné, že odsúdený sa trestnej činnosti dopúšťa periodicky od roku 2011.

V odpise registra trestov má odsúdený S. Š. evidovaných 19 záznamov o predchádzajúcich odsúdeniach, a to prevažne pre majetkovú trestnú činnosť, ale aj pre násilnú trestnú činnosť [zločin lúpeže podľa § 188ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona]. V desiatich prípadoch bol odsúdený slovenskými súdmi a v ostatných zahraničnými súdmi, z ktorých v niekoľkých prípadoch došlo k rozhodnutiam o uznaní a výkone týchto zahraničných odsúdení. U väčšiny odsúdení mu bol ukladaný nepodmiennečný trest odňatia slobody (resp. došlo k upusteniu od uloženia súhrnného trestu práve vo vzťahu k nepodmiennečným trestnom odňatia slobody), a to tak na Slovensku (dokonca aj ako mladistvému), ako i v zahraničí. V dvoch prípadoch, kedy mu bol uložený podmiennečne odložený trest odňatia slobody v jeho skúšobnej dobe zlyhal a výkon trestu odňatia slobody mu bol súdom nariadený.

Je síce pravdou, že nemožno paušálne dospieť k záveru, že u odsúdených s početnou kriminálnou minulosťou už podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neprichádza do úvahy; nemožno však abstrahovať (odmyslieť si) skutočnosť, že s ohľadom na túto kriminálnu minulosť bude splnenie materiálnej podmienky - t. j. že bude odsúdený viesť riadny život - skôr výnimočné. V takýchto prípadoch bude zohrávať významnú úlohu splnenie práve druhej podmienky, ktorá môže naznačiť skutočnú snahu odsúdeného o nápravu a presvedčiť súd, aby aj takémuto odsúdenému dal šancu na preukázanie, že bude schopný viesť riadny život.

Najvyšší súd poznamenáva, že každý si zaslúži dostať šancu na nápravu chyby (chýb), ktorej sa dopustil a na preukázanie, že jeho zlyhanie bolo ojedinelé, a už sa nebude opakovať. V prípade odsúdeného je však potrebné prijať záver, že premárnil svoje šance dokázať spoločnosti, že sa polepšil. Z histórie správania sa odsúdeného možno vyvodíť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti prevažujú nad ním prezentovanou ochotou viesť riadny život. Najvyšší súd neuveril pozitívnej motivácii odsúdeného, ktorá ho zrejme viedla k podaniu návrhu na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Naopak, dospel k záveru, že pravidlá normálneho spolužitia je odsúdený podľa všetkého schopný rešpektovať len pod dozorom vo väzení.

Najvyšší súd takisto upozorňuje, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu neexistuje právny

nárok, ktorého by sa odsúdený mohol domáhať ihneď, ako sa po určitú zákonom stanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti. K tomu je navyše potrebné uviesť, že: „Zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život, a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy.“ Takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry ako aj bohatej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (viď napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Urtost/3/2015, sp. zn. 3Urtost/1/2015, sp. zn. 6Urtost/1/2015) aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho trestnej činnosti, na čo správne poukázal už krajský súd.

V prípade odsúdeného S. Š. riziko recidívy - opätovného zlyhania, ak by bol podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody výrazne prevažuje nad ochotou najvyššieho súdu uveriť, že sa už rozhodol viesť riadny život.

Najvyšší súd záverom uvádza, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu je úplné, zrozumiteľné a presvedčivé, preto na sťažnosťou napadnuté uznesenie v podstatnom ďalej odkazuje, bez potreby opakovať tam uvedené rozhodné skutočnosti.

S poukazom na vyššie uvedené rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.